

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 20214/2022
26.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ... коју заступа Мира Пејовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., ради развода брака и поверавања деце на старање, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 74/22 од 02.03.2022. године, у седници већа одржаног дана 26.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 74/22 од 02.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 102/21 од 07.12.2021. године, првим ставом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Другим ставом изреке разведен је брак закључен између АА рођене дана ...1980. године у ..., од оца ВВ и мајке ГГ и ББ, рођеног дана ...1973. године у ... од оца ДД и мајке ЋЋ, закључен дана ...2000. године у ... и уписан у МКВ за матично подручје ... под текућим бројем .. за 2000 годину на основу члана 41. Породичног закона РС. Трећим ставом изреке тужбени захтев је одбијен у преосталом делу. Четвртим ставом изреке утврђено је да ће самостално родитељско право у односу на малолетну децу ЕЕ рођену дана ...2005. године у ... и ЖЖ рођеног дана ...2009. године у ... вршити отац ББ и да ће пребивалиште деце бити на адреси оца. Петим ставом изреке обавезана је тужиља да на име свог доприноса за издржавање малолетне ЕЕ и малолетног ЖЖ месечно плаћа по 12.000,00 динара, укупно 24.000,00 динара, почев од дана подношења тужбе, док за то постоје законски услови с тим што ће неисплаћен износ исплатити одједном са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, а убудуће од 10. у месецу за текући месец на име туженог ББ. Шестим ставом изреке контакти тужиље, као мајке са малолетном децом одвијаће се у складу са жељама, потребама и могућностима деце и њиховим школским и ваншколским активностима и могућностима мајке, у најбољем интересу деце. Седмим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 74/22 од 02.03.2022. године жалба тужиље делимично је усвојена, а делимично је одбијена, па је пресуда Основног

суда у Бачкој Паланци П2 102/21 од 07.12.2021. године потврђена у трећем, четвртном и шестом ставу изреке који се односе на поверавање заједничке маолетне деце парничних странака туженом и начин одржавања личних односа, док је укинута у петом и седмом ставу изреке који се односе на издржававање деце и трошкове поступка и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилја је благовремено изјавила ревизију, указујући на погрешну примену материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) у границама ревизијских разлога, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужилје није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су брак закључиле дана ...2000. године у ... и током његовог трајања рођено је троје деце – 33 дана ...2001. године, ЕЕ дана ...2005. године и ЖЖ дана ...2009. године. За време трајања брачне заједнице странке су са децом живеле у заједничкој кући у ..., а заједница живота је престала дана ...2021. године када је тужилја напустила наведено пребивалиште и преселила се у кућу своје мајке у ... . Тужилја је рођена 1980. године, завршила је средњу школу, након престанка заједнице живота напустила је посао у заједничкој фирми, те се дана ...2021. године запослила у приватној фирми свог брата у ... где остварује месечну зараду од 40.000,00 динара уз плаћање путних трошкова 10.000,00 динара месечно. Радно време тужилје је увек од 08,00 до 16,00 часова, с тим што и сваке суботе ради од 08,00 до 12,00 часова. У кући која је власништво њене мајке, живи са мајком пензионерком и сестром ометеном у развоју која прима накнаду за туђу помоћ и негу. Режијски трошкови износе 10.000,00 динара месечно од чега тужилја плаћа половину износа. Осим зараде, тужилја нема других прихода, а дечијем издржавању доприносила је само прва 2-3 месеца од престанка заједнице тако што је викендом деци давала 1.000,00 до 2.000,00 динара. Деца код мајке долазе једном или два пута недељно, али не спавају код ње. Тужилја је раније повремено долазила у породичну кућу парничних странака и боравила са децом током тужениковог одсуства, али то више не чини. Тужени је рођен 1973. године, завршио је средњу школу, након престанка заједнице живота са тужилјом наставио је да са децом живи у породичној кући. Власник је и директор приватне фирме у оквиру које вози камион. Просечна месечна зарада туженог износи 70.000,00 динара – 80.000,00 динара. Режијски трошкови за кућу заједно са грејањем износе 20.000,00 динара месечно. Са туженим и децом у кући живи његова мајка пензионерка која има 85 година и доброг је здравственог стања, тако да сама обавља све кућне послове и заједно са најстаријом ћерком парничних странака 33, студентом друге године ... факултета у ..., туженом помажу у старању о малолетној деци. Месечне потребе 33 износе 20.000,00 динара, док потребе малолетне ЕЕ, ученице трећег разреда гимназије у ... и малолетног ЖЖ, ученика седмом разреда Основне школе у ..., нису прецизније одређене.

Тужени је живот са децом организовао уз договор и међусобну распоредлу послова тако да сагласно утврђеном чињеничном стању и извештају органа старатељства деца имају позитивну перцепцију тужениковог родитељства док са мајком остварују контакте телефонским путем и лично, али се осећају напуштеним од

стране мајке, што генерално њихов однос чини мање присним. Комуникација између парничних странака остварује се преко деце чији је интерес да се промене у њиховим животима сведу на минимум и да са оцем наставе да живе у предвидивом и њима познатом окружењу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је туженом поверио самостално вршење родитељског права у односу на малолетну ЕЕ и малолетног ЖЖ, а начин одржавања личних односа тужиље са малолетном децом одредио је у складу са жељама, потребама и могућностима деце, њиховим школским и ваншколским активностима, према могућностима тужиље као мајке, а све сагладано са становишта најбољег интереса деце.

Поступајући по жалби тужиље, другостепени суд је чињенично стање оценио као правилно и потпуно утврђено, те је првостепену одлуку у делу који се односи на поверавање деце на старање и начин одржавања личних односа са мајком, засновану на правилној примени материјалног права, потврдио.

Код овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд је оценио да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне деце да се повере оцу на самостално вршење родитељског права уз задржавање личних односа са мајком на начин који одговара њиховим дневним обавезама, могућностима и потребама.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја јесу интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови и административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Чланом 77. Породичног закона порписани су услови за самостално вршење родитељског права, према чијем ставу 3. један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољем интересу детета.

Чланом 270. Породичног закона прописано је да је пре него што донесе одлуку о заштити права детата и о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Ставом 2. истог члана прописано је да ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу

детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући у виду налаз и мишљење органа старатељства датог уз уважавање мишљења малоленте деце у ситуацији када су она способна да изразе своје мишљење са којим родитељем желе да живе, а имајући у виду узраст и пол деце и њихове жеље, осећања и потребе, као и процењену родитељску способност тужиље и туженог, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне ЕЕ и малолетног ЖЖ да буду поверена оцу на самостално вршење родитељског права.

Чланом 61. Породичног закона уређују се лични односи малолетног детета са родитељем са којим не живе. Ставом 1. овог члана прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, а ставом 2. истог члана прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Најбољи интерес детета којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета, представља правни стандард и чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања с обзиром на узраст и зрелост, као и емотивне потребе. У конкретном случају нижестепени судови су на основу налаза и стручног мишљења органа старатељства, правилно закључили да је начин одржавања личних односа који је предложен од стране органа старатељства у најбољем интересу малолетне деце, јер одговара њиховим жељама, потребама, могућностима и њиховим дневним школским и ваншколским активностима, као и могућностима тужиље као мајке.

Неосновано се ревизијским наводима тужиље указује да у одсуству против тужбеног захтева судови нису могли поверити малоленту децу на старање туженом.

У одсуству споразума родитеља око питања вршења родитељског права када је заједница живота у браку престала, сагласно цитираној одредби члана 272. став 2. Породичног закона суд је дужан да одлучи о поверавању заједничке деце једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са родитељем са којим не живи, а све руководећи се најбољем интересу детета прописаним чланом 266. став 1. Породичног закона.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, као и истражно начело прописано чланом 205. Породичног закона, није било материјалноправних или процесних сметњи да се доносе одлука о поверавању деце на старање туженом, с обзиром на мишљење органа старатељства и изражену жељу деце, чији узраст омогућава формирање самосталног мишљења.

Неосновано је и ревизијско указивање да током тужениковог одсуства због потреба посла, деца остају без надзора, јер у том периоду о њима брину старија сестра студенткиња и туженикова мајка, пензионерка доброг здравља, која иначе обавља све кућне послове.

На основу изложене правне аргументације, Врховни касациони суд је сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**